

Verslag concept

Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)

Datum commissievergadering	:	12 mei 2022
Commissievoorzitter	:	Dhr. M. Steeman
Commissie-adviseur	:	Dhr. K. Konings
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3032 / koen.konings@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter:		: dhr. M. Steeman
Commissiegriffier:		: dhr. K. Konings
Leden van de commissie:	CDA	: mw. W. van An del
	CU	: dhr. M. Klein
	D66	: dhr. E. Kanik, dhr. S. Mül der
	JA21	: dhr. D.J. van den Berg, dhr. G. Kohler
	FvD	: dhr. Dessing
	GL	: mw. A. Gielen, mw. T. van Wijnen
	PvdA	: mw. A. de Vries
	PvdD	: mw. Kostiç, dhr. J. Hollebeek
	SP	: mw. R. Bouhleh
	VVD	: mw. H. Kaamer van Hoegee, dhr. J. van Gilse
	PVV	: dhr. J. van Hooff
	50plus/PvdO	: mw. W. van Soest
	DENK	: --

Gedeputeerden: dhr. Stigter

Afwezig: dhr. N. Wijmenga (CDA)

Notulist mw. H. Mutsaerts (Moneypenny)

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda
3. Inspreekhal fuur
4. A-Agenda Klimaat en Energie
 - 4.a. Initiatiefvoorstel CU 'burgerpeiling provinciale inzet duurzame energie'
9. Sluiting

40

45

50

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de (hybride) commissievergadering om 18.30 uur. Dhr. Wijmenga (CDA) heeft zich afgemeld vanwege persoonlijke omstandigheden. Statenlid Zoon (PvdD) wordt vervangen door Statenlid Kostić (PvdD). Deze extra vergadering dient ter bespreking van het initiatiefvoorstel van de CU over het organiseren van een burgerpeiling over duurzame energie. De besluitvorming vindt

55

plaats in de Statenvergadering van 23 mei a.s.

2. Vaststelling van de agenda

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld.

60

3. Inspreekhalftuur

De **voorzitter** meldt dat zich geen sprekers hebben aangemeld.

4. A-Agenda Klimaat en Energie

4.a. Initiatiefvoorstel CU 'burgerpeiling provinciale inzet duurzame energie'

65

Dhr. **Klein** (CU) heeft een grote betrokkenheid van burgers bij het proces rond de Omgevingsverordening ervaren. Daarom wordt voorgesteld breed te inventariseren hoe de burgers in Noord-Holland denken over duurzame energie. De input kan benut worden voor de vervolgstappen van de energietransitie maar ook voor nieuwe plannen en/of beleid in de volgende Statenperiode. Burgerpeilingen elders in het land bieden een goed inzicht in de meningen van groepen in de samenleving, hetgeen een toegevoegde waarde heeft voor het informeren van PS. Volgens GS zijn er geen technische of financiële beperkingen, wel wordt gewezen op het belang van een goede afbakening van het thema waarop de peiling is gericht. Het voorstel is niet bedoeld als een soort semi-referendum, maar om vooruit te kijken en PS te informeren voor de toekomst. Het

70

lijkt raadzaam volgens GS om de peiling van opwek van energie te verbreden naar de energietransitie (inclusief verduurzaming gebouwde omgeving, omschakeling industrie) en het onderwerp niet te beperken tot duurzaamheid in het algemeen. Het door middel van een pilot uitzetten van deze peiling kan inzicht geven in andere mogelijke vormen van burgerparticipatie. Daarom wordt voorgesteld het volgende besluit te nemen: 1. GS opdracht te geven om bij wijze van

75

een pilot een representatieve peiling te doen om een beeld te krijgen van hoe de Noord-Hollandse inwoners denken over het thema "provinciale inzet rondom duurzame energie". 2. € 50.000 euro vrij te maken voor het uitvoeren van de burgerpeiling, waarvan 50% uit het budget 'burgerparticipatie PS' en 50% uit het budget voor beleidsdoel 1.4 'bestuurshandelingen communiceren'. 3. GS te vragen de

80

85 pilot te evalueren en bij een positief resultaat zulke representatieve peilingen blijvend onderdeel te maken van het participatie-instrumentarium.

90 Dhr. **Dessing** (FvD) dankt voor het voorstel. FvD is fervent voorstander van burgerparticipatie in alle mogelijke vormen, daarom is het goed om nieuwe instrumenten in te zetten en door middel van een peiling te inventariseren welke meningen er leven bij de burgers over duurzame energie, want vaak blijkt dat mensen zich niet gehoord voelen. Wel wordt aandacht gevraagd voor de juiste formulering van de vragen, deze mogen niet sturend geformuleerd worden en dienen een open karakter te hebben. De reactie van GS is enigszins aarzelend en lijkt gericht op aansluiting bij het bestaande provinciale beleid.

95 Mw. **Bouhlef** (SP) dankt voor het initiatiefvoorstel. De SP is blij met elke actie waarin de mening van de burgers wordt gepeild. De SP raadpleegt de burgers al 50 jaar door huis-aan-huisbezoeken. Een aantal vragen voor de CU: is een pilot over één onderwerp voldoende of is het beter om meerdere onderwerpen gelijktijdig voor te leggen? Gedurende welke termijn kunnen de vragen beantwoord worden? Wanneer wordt de afweging gemaakt om een peiling te houden? Bij welk
100 antwoordpercentage is de peiling geslaagd? Wordt de peiling in meerdere talen aangeboden en toegankelijk gemaakt voor blinden en slechtzienden? Wie controleert welke vragen gesteld worden en welke groepen worden betrokken? Opgemerkt wordt dat mensen in de onderste lagen van de bevolking vaak niet door commerciële bureaus bereikt worden. Misschien heeft een oproepbrief namens de gemeente meer succes (vraag voor GS).

105 De **voorzitter** constateert een aantal technische vragen in de bijdrage, die eigenlijk vooraf aan de vergadering zouden moeten zijn gesteld.

110 Dhr. **Van Hooff** (PVV) dankt de CU. Er bestaat enige twijfel rond de situatie dat een peiling vooruitloopt op een referendum en die rol zou kunnen overnemen. Dat is niet de bedoeling. GS zouden dit voorstel moeten omarmen en de uitvoering op zich nemen zodat de burgers een rol krijgen in het proces en het gevoel krijgen gehoord te worden. Benadrukt wordt dat de leden van de werkgroep Burgerparticipatie en de commissie GS controleren en zich niet dienen op te werpen als ambtenaar om de taken van GS over te nemen.

115 Statenlid **Kostiç** (PvdD) dankt de CU voor het initiatiefvoorstel, want het onderwerp spreekt enorm aan. Het betrekken van alle inwoners is heel belangrijk, hiermee wordt meerwaarde gecreëerd voor de burgers en de democratie. Daarom neemt de PvdD deel aan de werkgroep Burgerparticipatie. De CU heeft de burgerpeiling gekoppeld aan besluitvorming over windmolens en dat ingebracht in de werkgroep, maar de meerderheid van de werkgroep heeft de CU terugverwezen naar de commissie.
120 In het voorstel wordt de koppeling met besluitvorming wind op land losgelaten en wordt het onderwerp verbreed naar duurzame energie. Waarom is er dan nog zo'n haast bij de besluitvorming door PS op 23 mei a.s.? Het doel en focus van een burgerpeiling zijn nog niet helemaal uitgekristalliseerd. Is dit inderdaad het beste instrument gezien de samenhangende kosten?
125 Misschien kan het budget beter voor een ander burgerparticipatie-instrument benut worden, zoals een burgerberaad dat zich inhoudelijk kan laten informeren door experts en met elkaar in discussie gaat. Dat lijkt van grote meerwaarde. Daarom wordt voorgesteld om eerst de bespreking van diverse instrumenten in de werkgroep burgerparticipatie met experts af te wachten. Na de zomer worden de resultaten verwacht. Mocht het voorstel toch ondersteund worden, dan wordt voorgesteld om als
130 extra randvoorwaarde toe te voegen dat ook jongeren en mensen met een migratieachtergrond betrokken worden.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of het klopt dat de PvdD een tegenvoorstel doet met het voorstel om de mogelijkheid te bieden om deskundigen in te huren.

135

Statenlid **Kostiç** (PvdD) bevestigt deze veronderstelling. Voorgesteld wordt om samen in de commissie alle instrumenten te verkennen en daarna de keuze te maken. Experts roepen de laatste jaren op tot een brede representatie van diverse groepen, daarbij horen volgens de PvdD ook alle dieren in de provincie, in het burgerpanel vertegenwoordigd door een dierenwelzijnsorganisatie. Dat is een belangrijke voorwaarde. De inhoudelijke invulling komt na dit proces aan de orde, maar duidelijk moet worden gemaakt dat bij duurzame energie ook besparing een grote invloed heeft. Aan de bewoners moet duidelijk worden gemaakt dat er een crisis speelt en op welke wijze de burgers kunnen bijdragen aan het oplossen hiervan. Op basis daarvan kan de vraag voorgelegd worden in welke gebieden inwoners kansen zien voor wind en zon.

145

Dhr. **Dessing** (FvD) vraagt of het de bedoeling is dat de vragen en informatie zo weinig mogelijk politiek gekleurd en gestuurd moeten zijn, zodat de uitslag representatief en objectief is. Het gaat niet om het maken van een politiek punt, maar om het bepalen van de scope. Vragen mogen niet sturend in een bepaalde richting geformuleerd worden. Het betrekken van dieren is al een subjectieve sturing en leidt tot onzekerheid rond de representativiteit en gewogen gemiddelden.

150

Statenlid **Kostiç** (PvdD) bedoelt te zeggen dat de kaders voor de burgers duidelijk moeten zijn, dus wat er vanuit de wetenschap bekend is over het klimaat en de huidige crisis en welke acties noodzakelijk zijn. Dat is geen politieke mening, maar gebaseerd op wetenschap. De aanmoediging door experts voor innovatie leidt tot versterking van de democratie.

155

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of de PvdD van mening is dat bepaalde vragen niet gesteld mogen worden, zoals "Bent u het ermee eens dat er windmolens geplaatst worden in het kader van de uitvoering van het klimaatakkoord?". Is dit een geoorloofde vraag? Hij is van mening dat alle vragen gesteld moeten kunnen worden zonder dat hier beperkingen aan gesteld worden, anders is de uitkomst niet objectief en wordt het een soort schijnparticipatie.

160

Statenlid **Kostiç** (PvdD) meent dat pas later in het proces de inhoudelijke vragen geformuleerd worden. Vooraf moet het onderwerp duidelijk zijn en moet bepaald worden welk instrument erbij hoort. Het gaat om de meerwaarde voor de democratie. Persoonlijk vindt zij de input van experts, wetenschappers en burgers over duurzame energie heel waardevol, mits deze processen goed worden gefaciliteerd en niet politiek gestuurd worden. Eerst moet de bespreking van alle instrumenten door de werkgroep Burgerparticipatie worden afgewacht, waarna een inhoudelijke keuze kan worden gemaakt en vervolgstappen worden gezet.

165

170

Statenlid **Gielen** (GL) dankt de CU voor het initiatiefvoorstel. Een burgerpeiling kan een mooie toevoeging zijn, maar daarbij wel een aantal kanttekeningen. Er moet een zorgvuldige afweging worden gemaakt van welke instrumenten worden ingezet en hoe wordt omgegaan met de resultaten en hoe valse verwachtingen voorkomen kunnen worden. De werkgroep Burgerparticipatie heeft voorgesteld een extra middagsessie te plannen voor een discussie over alle instrumenten, waarbij ook het burgerberaad wordt betrokken. Het lijkt daarom raadzaam om zoals voorgesteld door de PvdD, eerst de resultaten van deze sessie af te wachten. Het is een logische keuze om burgers te raadplegen over duurzame energie en de energietransitie.

175

180 Dhr. **Van Gilse** (VVD) dankt de CU. De VVD is geen voorstander van referenda of surrogaten hiervan, zoals een burgerpeiling ondanks de voorgestelde verbreding van het thema. In de werkgroep Participatie is recent een stappenplan besproken, een vervolg op het kader Noord-Hollandse uitgangspunten voor participatie, dat momenteel wordt geformuleerd. De volgende stap is een discussie over de diverse instrumenten, waarvan een burgerpeiling onderdeel kan zijn. Het
185 initiatiefvoorstel is dus prematuur, want ook GS stellen dat eerst duidelijke kaders en randvoorwaarden noodzakelijk zijn. Een peiling over duurzame energie nadat het RES-proces al grotendeels is doorlopen, doet afbreuk aan het door PS vooraf vastgestelde participatieproces.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) wijst erop dat er ook nog een RES 2.0 en 3.0 volgen, hierop zou een peiling
190 een goede aanvulling zijn.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) constateert dat de RES een doorlopend proces is, de urgentie ontbreekt daarom op dit moment.

195 Dhr. **Dessing** (FvD) vraagt of de VVD de mening van de burgers niet belangrijk vindt.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) gelooft zeker in burgerparticipatie waarvoor diverse instrumenten beschikbaar zijn, maar niet in referenda en peilingen aangezien dat strijdig is met de representatieve democratie. Wat gaat de CU het burgerpanel melden over hoe wordt omgegaan met de uitkomsten? Ook GS
200 vragen zich af wat er precies wordt bedoeld met 'input voor toekomstige besluitvorming'.

Mw. **Bouhlef** (SP) vraagt of de VVD van mening is dat het burgerparticipatietraject rond de windmolens niet goed verlopen is.

205 Dhr. **Van Gilse** (VVD) meldt dat het bepalen van zoekgebieden is overgelaten aan de gemeenten en de bewoners en dat is overal goed gegaan, met uitzondering van een gemeente die slecht heeft geluisterd naar haar inwoners. De gemeenten zijn aan zet voor het opstellen van de plannen in de zoekgebieden van de RES en daarover zullen de burgers geraadpleegd worden. Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen zijn de burgers overigens al geconsulteerd.

210 Dhr. **Kanik** (D66) dankt de CU. Van tevoren moet wel duidelijk zijn hoe en of de peiling over duurzame energie een rol gaat spelen in het daaropvolgende proces van beleid en besluitvorming. Duurzame energie is een te breed onderwerp, ook de specificering met de term energietransitie is te vaag. Over welk onderdeel van de energietransitie wil men meningen horen en hoe worden de
215 resultaten verwerkt? De eisen die de CU stelt aan de uitvoering van de peiling, zijn lastig te bereiken met een panel. Uit eigen ervaring blijkt dat de gestelde eisen aan representativiteit veel meer inzet vereisen dan slechts één peiling. De groepen van laaggeletterden en mensen met een migratieachtergrond zijn in geen enkel panel representatief aanwezig. Wanneer hen wel de mogelijkheid wordt gegeven voor het geven van hun mening, dan komt men al snel uit bij face to
220 face onderzoek, een tijd- en budget rovende klus. Is het mogelijk om met het voorgestelde budget de juiste resultaten te bereiken? Niettemin is het goed een burgerpeiling op te nemen in het instrumentarium. Is de CU bereid om het initiatief te formuleren conform het advies van GS met het voorstel om GS meer vrijheid te geven bij de uitvoering en dit niet toe te spitsen op een thema?

225 Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft complimenten voor het uitstekende initiatief. JA21 ondersteunt het voorstel omdat dit de afstand tussen overheid en burgers verkleint. Jammer om te horen dat de PvdD extra kaders voorstelt. Een burgerpeiling moet zo open mogelijk geformuleerd worden, zonder

230 beperkende kaders voor de vraagstelling. Het participatietraject in de RES is een schijnparticipatie gebleken. PS hebben als gekozen vertegenwoordigers de mogelijkheid om de uitslag en opvattingen van de burgerpeiling mee te nemen in de besluitvorming en het op te stellen beleid. Hopelijk ondersteunen PS dit hele goede voorstel.

235 Mw. **De Vries** (PvdA) is voorstander van betrokkenheid van inwoners met het best passende instrument. Zij beschrijft het proces van burgerparticipatie in de RES en de samenhangende processen. Zorgen over gezondheid en de leefomgeving zijn hierin meegewogen. De PvdA streeft naar een betere betrokkenheid van de burgers, jong en oud. Initiatiefnemers van projecten gaan in gesprek met omwonenden, alles wordt gewogen en getoetst door PS. Hierna volgt nog een inspraaktraject conform de ruimtelijke procedure met alle waarborgen die daarbij horen. Het kan natuurlijk altijd beter met een grotere betrokkenheid van jongeren, anderstaligen en laaggeletterden, 240 maar voegt een burgerpeiling op dit moment iets toe? Wel voor de toekomst als extra instrument, maar dat is mede afhankelijk van de breedte van het onderwerp dat wordt gepeild, termen als duurzame energie en energietransitie zijn erg vaag en algemeen. Dit kan onderzocht worden met een pilot zoals door GS voorgesteld. Een aantal vragen. Heeft elke deelnemer voldoende kennis over het onderwerp? Hoe wordt dit geborgd? Wordt deskundige ondersteuning aangeboden? Wanneer zijn 245 de resultaten representatief? Deelt de CU de zorgen? De RES'en zijn vastgesteld en de gemeenten stellen uitvoeringsprogramma's op en het is niet de bedoeling om op de stoel van de gemeenten te gaan zitten. Hoe wordt het wekken van valse verwachtingen voorkomen? Over duurzaamheid besluit niet enkel de provincie maar ook andere partijen, hoe kijkt de CU hiernaar? De referendumverzoeken worden niet ingetrokken, daar moeten PS nog over spreken. Wordt het proces van de energietransitie mogelijk vertraagd en blijven investeringen en innovaties voor energieopwekking op land uit? Hoe 250 kijkt de CU aan tegen de concept-omgevingsverordeningen en tegen het nationale beleid dat het kabinet volgend jaar presenteert? Dat kan leiden tot een beperking van het effect van burgerparticipatie op provinciaal niveau. Er zijn nu nog te veel vragen over een goede betrokkenheid van de burgers, niettemin kan een burgerpeiling voor sommige onderdelen succesvol zijn. Daarom 255 wordt het voorstel van GS ondersteund om een pilot uit te voeren over een geschikt onderdeel van duurzaamheid, dat zich goed leent voor transparante vragen en provinciaal van aard is en waarvan de besluitvorming nog niet is afgerond. Dit kan besproken worden door de werkgroep burgerparticipatie of door een van de commissies.

260 Mw. **Van Andel** (CDA) dankt de CU. Het CDA is geen voorstander van referenda, dus ook niet van een referendum over de Omgevingsverordening, maar op basis van de provinciale referendumverordening kan wel een referendum aangevraagd worden. De zorgen over de kosten en de resultaten worden gedeeld met de CU. Het CDA had begrepen dat er een alternatief voor een referendum zou worden voorgelegd waarmee aanvragers overgehaald kunnen worden om hun 265 aanvraag voor een referendum in te trekken. Waarom is hierover in het stuk niets vermeld? Vanwaar de haast om PS al op 23 mei te laten besluiten? Participatie is heel belangrijk, mits het gericht is op concrete projecten en thema's die mensen raken. Commerciële onderzoeksbureaus betalen mensen om deel te nemen, maar krijgt men dan inzicht in de representatieve stem van het stille midden? Hoe wordt omgegaan met de uitkomsten van een commerciële peiling met simpele vragen?

270 Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) vraagt of de CU bereid is om in plaats van een burgerpeiling een burgerraad in te zetten, zoals voorgesteld door de PvdD.

275 Gedeputeerde **Stigter** vindt een burgerpeiling een goed instrument om op te halen wat er leeft onder de burgers – deze kan in alle denkbare talen aangeboden worden – maar een belangrijk

aandachtspunt is op welke wijze de vragen worden geformuleerd, dat moet in ieder geval neutraal gebeuren. Ook moet duidelijk worden aangegeven hoe wordt omgegaan met de resultaten. GS staan er positief tegenover.

280 Dhr. **Klein** (CU) dankt voor de positieve reacties op het voorstel om burgers te betrekken bij duurzame energie. Eerst de vragen over de extra randvoorwaarden. Het voorstel is niet bedoeld als alternatief voor een referendum, de aanleiding was de betrokkenheid van bewoners rond de Omgevingsverordening. Daarom het voorstel om deze onderwerpen gelijktijdig te bespreken zodat de provincie laat zien echt recht te willen doen aan de zorgen van de burgers. Een burgerpeiling staat los van het wettelijke instrument van een referendum. Een dergelijke peiling moet aanbesteed worden en daar gaat enige tijd overheen. Als het pas na de zomerperiode wordt besproken, dan kan het resultaat niet meer betrokken worden bij het beleid naar de nieuwe PS-periode. De insteek is om te focussen op de energietransitie zodat GS samen met experts kunnen afstemmen wat de beste vormgeving is om de input in te zetten bij het opstellen van beleid. In reactie op FvD wordt gemeld dat er geen voorwaarden vooraf worden gesteld en dat bij een breed thema als de energietransitie verschillende aspecten kunnen worden betrokken zonder de reeds doorlopen processen te herhalen. Complimenten voor de SP die al jarenlang intensief contact zoeken met de burgers. Eén duidelijk kader is dat de burgerparticipatie die reeds heeft plaatsgevonden, niet wordt herhaald. Eén pilot is niet voldoende, dit is slechts de start. De resultaten van dit instrument kunnen gezien worden als eerste stap van het vervolgproces waarin andere instrumenten worden aangescherpt en breder ingezet.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) benadrukt dat het belangrijk is om het juiste instrument op het juiste moment toe te passen. Daarom wordt voorgesteld te wachten op het advies van de werkgroep Burgerparticipatie waarna besloten kan worden over de instrumenten die via een pilot getoetst worden.

Dhr. **Klein** (CU) erkent dat dit een mogelijke optie is, maar men wil bij voorkeur nu in deze Statenperiode aan de slag gaan, dat is de reden voor de snelle behandeling in PS. De pilot is geen eindpunt en zal ook niet het referendum vervangen. De CU wil graag starten met één instrument om er ervaring mee op te doen. Voorgesteld wordt om de doorlooptijd van de pilot te onderzoeken, maar het is de wens om deze nog in deze Statenperiode uit te voeren. De (technische) vragen van de SP moeten door experts beantwoord worden, want men mag niet op de ambtelijke stoel gaan zitten. Absoluut moet worden voorkomen dat valse verwachtingen worden gewekt, het gaat om het betrekken van de input bij de representatieve democratie – waarvan ook vertegenwoordigers van dierenwelzijnsorganisaties deel uitmaken – en bij alle vraagstukken die op PS afkomen, ook in de nieuwe periode. Aan de representativiteit mag geen afbreuk worden gedaan, dus alle verschillende groepen in de samenleving moeten betrokken worden, dat is onderdeel van de uitvoering. Met het thema energietransitie wordt de peiling inhoudelijk verbreed. Aan de te stellen vragen mogen geen beperkingen gesteld of grenzen opgelegd worden, want het doel is om inzicht te krijgen in wat er in de samenleving leeft. GS hebben geadviseerd te kiezen voor het thema energietransitie omdat de inzet van de provincie rond duurzame energie te afgebakend was. Het is absoluut niet de bedoeling om de energietransitie te vertragen, dat zal ook niet gebeuren omdat de input wordt ingezet voor bestaand beleid (bij het traject van de omgevingsverordening) en voor toekomstige processen. Bovendien kan de input door de partijen meegenomen worden in hun verkiezingsprogramma's. Een burgerberaad is een mooi instrument, maar staat niet in de weg aan de burgerpeiling. Dank aan GS voor hun positieve oordeel. De fracties worden verzocht aan te geven of het mogelijk is de besluitvorming voor de zomer af te ronden of dat de besluitvorming moet worden doorgeschoven

325 tot na de zomer. In dat geval zal worden onderzocht of de uitkomsten pas na de Statenverkiezingen beschikbaar komen.

Mw. **Gielen** (GL) vindt het niet juist om dit proces van burgerpeiling voor de zomer snel en haastig af te ronden, mede omdat de koppeling aan het referendum is vervallen. Het heeft de voorkeur om te wachten op de expertsessie van de werkgroep Burgerparticipatie die na de zomer plaatsvindt. Het instrument burgerpeiling moet door de werkgroep zeker meegenomen worden.

335 Dhr. **Kanik** (D66) meldt dat D66 al aan het werk is met het verkiezingsprogramma, daarvoor komt de uitslag van de peiling te laat en kan niet meer worden meegenomen. Het is aan de CU om voor of na de zomer met het proces door te gaan. Wie gaat besluiten over het verwerken van de opbrengst van de peiling in beleid rond de energietransitie, GS of PS?

Dhr. **Klein** (CU) vraagt welke voorkeur D66 heeft.

340 Dhr. **Kanik** (D66) vindt dat GS met de ambtenaren de afweging het beste kunnen maken.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt zich af waarom het resultaat van de peiling niet kan worden meegenomen in het verkiezingsprogramma van D66.

345 Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat het niet meer kan worden meegenomen in het verkiezingsprogramma, maar wel kan worden betrokken bij het beleid.

350 Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of D66 ervan op de hoogte is dat de werkgroep Burgerparticipatie samen met PS en GS werkt aan de kaders voor burgerparticipatie en aan de verkenning van instrumenten. Is D66 het ermee eens dat het te voorbarig is om dit thema weg te halen bij PS en het in handen van GS te geven, terwijl de werkgroep nog geen keuze heeft gemaakt? Is het niet beter om het proces af te wachten en daarna samen met GS op te trekken?

355 Dhr. **Kanik** (D66) is het hiermee eens, want hierdoor kan gezamenlijk een zorgvuldig proces worden doorlopen. Hij waarschuwt ervoor om vragen niet op een open manier te formuleren, omdat er dan een brede reactie wordt gegeven waaruit niet echt een concreet antwoord naar voren komt en dus niet kan worden verwerkt in het beleid.

Mw. **Van Soest** (50plus/PvdO) is voorstander van het zo snel mogelijk starten van de pilot.

360 Statenlid **Kostiç** (PvdD) herhaalt het voorstel om te wachten op de uitslag van de expertsessie van de werkgroep Burgerparticipatie. Daarna kan het juiste instrument gekozen worden om de peiling uit te voeren.

365 Mw. **Van Andel** (CDA) kan nog geen concreet antwoord geven op het voorstel van de CU en wil eerst met de fractie spreken. Zij is persoonlijk niet erg enthousiast.

370 Mw. **De Vries** (PvdA) vindt het belangrijk om voordat wordt gestart, te concretiseren welk instrument op welk moment onder welke randvoorwaarden kan worden ingezet. Gezien alle vragen die er leven bij de fracties, moet er niet haastig te werk worden gegaan. Ook dient een van de Statencommissies een rol te krijgen bij het proces.

Mw. **Bouhlef** (SP) vraagt waarop het vertrouwen van de CU in commerciële bureaus is gebaseerd. Bij een burgerberaad worden bewoners eigenaar van het onderwerp en bij een peiling kunnen zij een mening geven, daarom gaat voor nu de voorkeur uit naar het afwachten van de expertisesessie.

375

Dhr. **Van Gilse** (VVD) is niet enthousiast over het instrument van een burgerpeiling. Daarnaast is het voorstel prematuur. Eerst moet het resultaat van de Statenwerkgroep worden afgewacht.

380

Dhr. **Dessing** (FvD) vindt het belangrijk dat het proces zorgvuldig gevolgd wordt, maar door nu een burgerpeiling voor de verkiezingen uit te voeren, wordt de betrokkenheid van burgers bij de politiek wel geactiveerd. Daarom wordt het voorstel voor een pilot ondersteund om momentum te creëren voor de verkiezingen.

385

Dhr. **Van Hooff** (PVV) gelooft in het positieve voorstel, maar het moet zorgvuldig gebeuren. De werkgroep Burgerparticipatie heeft lijnen uitgezet en het is nog niet duidelijk hoe dit voorstel hierbij aansluit. Maar toch geeft hij groen licht voor de pilot.

390

Dhr. **Van den Berg** (JA21) ondersteunt de start van de pilot vóór de verkiezingen in 2023, evenals het voorbereiden van de aanbesteding. Goed om de burgers met een peiling te activeren zodat er meer betrokkenheid ontstaat bij de volgende Statenverkiezingen.

De **voorzitter** constateert dat een gewogen zetelmeerderheid van de commissie kiest voor een vervolg na de zomer. Qua partijen bestaat er een gemengd beeld.

395

Dhr. **Klein** (CU) vindt het goed om vanwege de complexiteit de uitvoering aan GS over te laten, maar wel dient de commissie goed betrokken en in een technische briefing bijgepraat te worden over de keuzes van GS. Hij is persoonlijk goed van vertrouwen in mensen en dat geldt ook voor (commerciële) onderzoeksbureaus. Er is geen meerderheid van PS om de pilot voor de zomer te starten, wel ondersteunt de commissie het belang van uitvoering van de pilot in deze Statenperiode.

400

Via de griffie wordt voor de PS-vergadering van 23 mei a.s. het vervolg gecommuniceerd, maar hoogstwaarschijnlijk volgt uitstel tot na de zomer.

405

Gedeputeerde **Stigter** sluit zich aan bij de constatering van de CU dat de uitvoering aan GS is maar wel met een sterke betrokkenheid van PS.

5. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun input en sluit de vergadering om 20.30 uur.